

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-1474(2) TAIS-23-14243(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL STEIGIAMO GERMANTO REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) RENGIMO PRADŽIOS IR PLANAVIMO TIKSLŲ“ PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Istatymo įgyvendina- masis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-11-14	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybė s programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Reikia išsaugoti etaloninį Žemaičių aukštumos šiaur rytinių atslaičių santykinai natūralaus miškingo moreninio-fluvioglacialinio kraštovaizdžio kompleksą, biologinę įvairovę, kultūros paveldo objektus ir aktyvinti jo rekreacinių ir turistinių išteklių, esančių regioninio centro – Telšių miesto – artimoje aplinkoje, naudojimą, kompleksškai plėtoti Germanto apylinkes, sukurti žmonėms lankyti reikiamą infrastruktūrą, kartu išsaugoti gamtos vertybes.

Isteigti Germanto regioninį parką pasiūlė vietos gyventojų atstovai, šiai iniciatyvai pritarė Telšių rajono savivaldybės taryba. Ji 2022 m. spalio 27 d. priėmė sprendimą Nr. T1-379 „Dėl Germanto regioninio parko steigimo“ ir kreipėsi į Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą su pasiūlymu steigti ir pradėti Germanto regioninio parko steigimo procedūras.

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos užsakymu dar 2008 m. buvo parengta galimybių studija dėl Germanto regioninio parko steigimo su trimis plėtros variantais. Germanto regioninio parko steigimas taip pat numatytas 2008 m. Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose. Preliminarios Germanto regioninio parko ribos galėtų orientuotis į LRBP nurodytą arealą, jungiantį esamus Germanto kraštovaizdžio, Buožėnų ir Vilkaičių geomorfologinius draustinius. Į Germanto regioninio parko teritoriją taip pat patektų dalis itin vertingų gamtinių teritorijų, Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos buveinių, vertingų miškų, kurie yra už minėtų draustinių ribų. Isteigus regioninį parką, jos taptų naujos saugomos teritorijos dalimi. Į siūlomą Germanto regioninio parko teritoriją patenka Gelžio ežeras – Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija (toliau – BAST) (šios teritorijos plotas – 22,9 ha) – ir BAST Kantaučių apylinkės. Į teritoriją patenka nemaža dalis valstybinių miškų. Germanto regioninio parko plotas juose būtų iki 10,5 tūkst. hektaro. Tikslus plotas ir konkrečios ribos paaiškėtų planavimo metu.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma nustatyti:

- Germanto regioninio parko ir jo funkcinę zonų ribas;
- Įvertinus poreikius ir galimybes nustatyti Germanto regioninio parko buferinės apsaugos zonos ribas, numatyti priemones, šioje zonoje mažinančias neigiamą ūkinės veiklos poveikį Germanto regioniniame parke ir išsaugančias šios teritorijos regimąją aplinką;
- nustatyti Germanto regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonas, konkrečias apsaugos ir tvarkymo priemones jose, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir tvarkymo kryptis ir priemones;
- nustatyti priemones, užtikrinančias palankią Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių (3160 Natūralūs distrofiniai ežerai, 6270 Rūšių turtingi smilgynai, 6410 Melvenynai, 6450 Aliuvinės pievos, 6510 Šienaujamoms mezofitų pievos, 7230 Šarmingos žemapelkės; 7110 Aktyvios aukštapelkės, 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai, 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 9010 Vakarų taiga, 91D0 Pelkiniai miškai, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9080 Pelkėti lapuočių miškai) ir saugomų rūšių (augalai: dēmėtoji gegūnė, lankstusis plukenis, lieknasis švylys, miškinis eraičinas, paprastoji tuklė, patvankinis pataisiukas, pievinis plauretis, plačialapė gegūnė, pūkuotoji apuokė, raktažolė pelenėlė, retažiedė miglė, siauralapė gegūnė, šakotoji ratainytė, širdinė dviguonė, vingrioji rikardija, vyriškoji gegužraibė, žvilgančioji riestunyte; grybai: dēmėtasis baravykas, juodasis piengrybis, kislusis piengrybis, kvapnioji kempė, piengrybis jautakis, plačioji platužė, rausvoji

pintainė; *gyvūnai*: baltasis gandras, baltasis kiškis, dvijuostė nendriadusė, keturdantė suktenė, lūšis, machaonas, plačiažnyplis vėžys, šarvuotoji skėtė, šermuonėlis, Šneiderio kirmvabalis, ūdra) būklę;

- nustatyti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus, kraštovaizdžio formavimo, rekreacinės infrastruktūros kūrimo ir kitas tvarkymo priemonės, reikalingas tinkamai Germanto regioninio parko apsaugai ir darniai teritorijų plėtrai užtikrinti.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūlomoje steigti teritorijoje yra apie 190 sodybų, į ją patenka 4 draustiniai, kuriuose yra apie 50 sodybų. Telšių rajono savivaldybės administracija kartu su saugomų teritorijų sistemos atstovais vykdė Germanto regioninio parko steigimo viešinimą, t. y. vyko pas gyventojus, kurių sodybos gali patekti į Germanto regioninį parką, ir teikė informaciją apie steigimo planus.

Germanto regioninio parko įsteigimas užtikrintų kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą už Germanto valstybinio kraštovaizdžio draustinio ribų, šiuo metu nemaža dalis itin vertingų gamtinių teritorijų, EB svarbos buveinių, vertingų miškų yra už draustinio teritorijos. Įsteigus regioninį parką, jos taptų naujos valstybės saugomos teritorijos dalimi. Būtų tinkamai sureguliuota rekreacinė ir ūkinė veikla, teritorijų naudojimas, sukurta lankyti reikiama infrastruktūra.

Lėšas Germanto regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) parengimo paslaugoms finansuoti (pagal preliminarą apklausą planavimui ir jo organizavimui preliminariai reikės 200 000 Eur) numatoma naudoti iš Aplinkos ministerijai patvirtintų asignavimų.

Žemės savininkams pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas bus apskaičiuojamos kompensacijos už nuostolius, patirtus dėl ūkinės veiklos apribojimų, kai kuriais atvejais gali būti siūloma privačią žemę išpirkti.

Pažymėtina, kad pagal Saugomų teritorijų įstatymą regioniniai parkai nėra vientisą aplinkosauginį režimą turinčios saugomos teritorijos, jose išskiriamos kelios funkcinio prioriteto zonos (rezervatai, draustiniai, ekologinės apsaugos zonos, ūkinės, gyvenamosios zonos, kt.), kurioms taikomos skirtingos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, todėl kompensacijų dydžiai ir suvestinis lėšų poreikis paaiškėja tik teritorijų planavimo proceso sprendinių konkretizavimo stadijoje atlikus išsamią situacijos analizę, paaiškęs, kurie privatūs žemės sklypai į kokias planuojamo Germanto regioninio parko funkcinio prioriteto zonas patenka. Paprastai žemės ūkio paskirties žemės išpirkti nesiūloma, nes žemės ūkio veikla turi būti tęsiama siekiant išsaugoti tradicinio agrarinio kraštovaizdžio erdves, o kompensacijos žemės savininkams skiriamos atsižvelgus į tai, ar reikia nutraukti suplanuotų projektų įgyvendinimą, pakeisti šiuo metu vykdomo žemės naudojimo pobūdį.

Miškų ūkio paskirties privačią žemę gali būti siūloma išpirkti, jeigu būtų teikiami pasiūlymai nustatyti naujas draustinių ar rezervatų zonas, lemiančias reikšmingus pagrindinių miško kirtimų praktikos pakeitimus arba visišką miškų ūkio veiklos nutraukimą. Kad gamtosaugos sprendiniai būtų veiksmingai įgyvendinti, gali prireikti papildomų lėšų – kompensacijoms ir žemei išpirkti, tačiau konkretesni skaičiavimai bus pateikiami kitame – parengto teritorijų planavimo dokumento (Germanto regioninio parko planavimo schemos) teikimo derinti ir tvirtinti – etape.

Iš dabar nesaugomos teritorijos privatūs sklypai užima apie 2438,1 ha, t. y. 30,8 proc. viso planuojamo Germanto regioninio parko ploto. Kol kas nesaugomi privatūs miškai (visų grupių) užima 1191,3 ha, t. y. 15,06 proc. viso planuojamo Germanto regioninio parko ploto. **Je**i miškas **galėtų būti** išperkamas ar mokamos kompensacijos, už 1 ha jo būtų mokama nuo 2 iki 10 tūkst. Eur (reikia pastebėti, kad miškai nėra patys geriausi – pelkės, sunkiai prieinami ir pan.). Maksimali suma, jeigu būtų išpirkti visi privatūs miškai (1191,3 ha) – **nuo 2 382 600 iki 11 913 000 Eur**.

Gali būti išperkami tik tie miškai, kurie yra „Natura 2000“ teritorijoje, o „Natura 2000“ teritorijų plotai paaiškės tik planavimo metu, tiksliau apskaičiuoti kol kas neįmanoma. Kompensacijos už „Natura 2000“ teritorijas gali būti vidutiniškai 350 Eur už 1 ha kasmet.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas derintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Susisiekimo ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Telšių rajono savivaldybės administracijai.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Susisiekimo ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Žemės ūkio ministerija Projektą suderino be pastabų.

Finansų ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Telšių rajono savivaldybės administracija pastabų ar pasiūlymų dėl Projekto nepateikė.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir per Tarpinstitucinį pasitarimą išsakytus pasiūlymus dėl preliminarų lėšų poreikio.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūloma Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje, prieš tai aptarus Tarpinstituciniame pasitarime.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Ieva Bardauskienė

